

ELŐTERJESZTÉS

a képviselő-testület 2016. május 19-én tartandó ülésére

Tárgy: Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2015. évi átfogó értékeléséről

Előterjesztő: dr. Váliné Antal Mária címzetes főjegyző

Előkészítő: dr. Váliné Antal Mária címzetes főjegyző

Andorkó Mihályné irodavezető

Tóth Árpádné intézményvezető

Icsu Ferencné intézményvezető

Hágen József intézményvezető

Iktatószám: 1226-3/2016.

Véleményezte: Humánfeladatok és ügyrendi bizottság

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 94. § és 96. §-a meghatározza a települési önkormányzat gyermekvédelmi, gyermekjóléti feladatait, a helyi ellátórendszer kiépítésével, működtetésével, a gyermekek ellátásának megszervezésével kapcsolatos teendőit.

A gyermekek védelmének rendszere a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek, helyettesítő védelmének biztosítása.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése előírja a helyi önkormányzatnak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról szóló átfogó értékelés készítését minden év május 31-ig. Jelen előterjesztés a 2015. évi helyzetértékelést, a statisztikai adatokat tartalmazza. A beszámoló tartalmi elemeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet 10. sz. melléklete határozza meg.

Polgár Város Önkormányzatának ellátási területe a település lakosságára terjed ki.

1. Demográfiai mutatók

Állandó lakosság száma 2015. december 31. napján:	8035 fő
0-3 évesek száma:	314 fő
4-6 évesek száma:	208 fő
7-14 évesek száma:	605 fő
15-18 évesek száma:	378 fő

Gyermekek száma összesen: 1505 fő

Míg az összlakosság száma 12 fővel csökkent, addig 2014. évhez képest a gyermekek száma 51 fővel emelkedett.

Óvodai létszám 245 fő, bölcsődei beiratkozott gyermekek száma 14 fő, általános iskolai tanuló létszám 565 fő, a József Attila Gimnázium és Szakképző Iskolába 116 fő polgári gyermek tanul.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

A települési önkormányzat jegyzője a gyermekvédelmi törvény alapján megállapítja a gyermekek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 2015. évben 729 fő volt jogosult.

Elutasító döntés nem született, ennek főleg az az oka, hogy az ügyfeleket tájékoztatjuk a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételének feltételeiről, és ha úgy látják, hogy nem lesznek jogosultak, kérelmüket nem nyújtják be.

Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményre egy fő vált jogosulttá.

A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én fennáll, annak a tárgyév augusztus hónapjában, illetve akinek a tárgyév november 1-én fennáll, annak a tárgyév november hónapjában pénzbeli támogatást folyósít (gyermekenként 5.800.- Ft összegben.)

Szintén a jegyző feladata a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása. Az értékelési időszakban hátrányos helyzetről 166 esetben, míg halmozottan hátrányos helyzetről 249 esetben készült döntés.

2015-ben a Gyvt. 20/C. §-a alapján a települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodott gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, első alkalommal a gyermek óvodai beiratását követően pénzbeli támogatást folyósított. A támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülők a jegyzői eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyenek arról, hogy gyermekük hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait befejezték sikeresen. Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapítására a kérelmet a szülő legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél kezdve terjeszthette elő, amelyben a gyermeke az ötödik életévét betöltötte. A támogatásnak a szülő részére első alkalommal folyósított összege gyermekenként 20.000.-Ft, a továbbiakban pedig az óvodai nevelési jogviszony fennállása alatt a jogszabályban meghatározott egyéb feltételek teljesülése esetén gyermekenként 10.000.-Ft, melyet a tárgyév június hónapjában biztosítottunk a jogosult számára. E támogatás forrása teljes mértékben a központi költségvetés volt. Az óvodáztatási támogatást 2015. augusztus 31. napjával a kormányzat megszüntette. 2015. évben 36 gyermek volt jogosult óvodáztatási támogatásra.

2.1.Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások

Az önkormányzat un. önként vállalt feladatként bérlettámogatásban részesíti a helyi rendelet alapján azokat a középiskolás gyermekeket, akik lakóhelyüktől távoli intézményben tanulnak. A bérlettámogatás a teljes összegre kiterjed, ez 2015. évben az önkormányzati költségvetésben 1.000 eFt kiadást jelentett 41 fő esetében.

Nem tartozik szorosan a gyermekvédelmi, gyermekjóléti tevékenységhez, és csak részben érinti a 18 éves korosztályt, mégis fontosnak tartom megemlíteni, hogy Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban 2015. évben 115 felsőoktatási hallgatót részesítettünk 3.500.-Ft/hó összegben, 10 hónapon keresztül. Ez az önkormányzatnak 4.025 eFt költségvetési kiadást jelentett.

Az iroda munkatársai végzik bírósági és egyéb társhatósági megkeresésekre a környezettanulmányt, amely gyermekelhelyezési ügyekben, házasságfelbontás, gyermektartásdíj iránti perekben a leggyakoribb. A környezettanulmány fizikai elkészítésére felkérjük a gyermekjóléti szolgálatot, melyre a gyermekvédelmi törvény lehetőséget biztosít.

2.2. Gyermekétkeztetés megoldásának módja, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A Városgondnokság által üzemeltetett konyhákban az alábbi korosztályok részére történik közétkeztetés: bölcsődei étkeztetés 5-15 fő, óvodai étkeztetés 250 fő, alsó tagozatos iskolás 280 fő, felső tagozatos iskolás 210 fő.

A 0-3 éves korosztály esetén napi 4x-i gyermekétkeztetést biztosít a Városgondnokság által üzemeltetett óvoda konyhája, 3-6 éves korosztály esetén napi 3 x-i étkezésben részesülnek a gyermekek, általános iskolai tanulók alsó és felső tagozat esetén a napi 1, 2 illetve 3 x-i étkezésben részesülnek a tanulók az igények szerint Az étkeztetési kedvezményben részesülők száma: 299 fő

Rászorultsági alapon gyermekvédelmi kedvezményben részesülő család gyermekére tekintettel 100 %-os támogatásban részesül, év közbeni törvényi változás miatt a nevelt gyermek is 100 %-os támogatásban részesül. 3 vagy több gyermekes család esetén az egy háztartásban élő eltartott gyermekek esetén kérhetik az 50 %-os támogatás megállapítását. Szakorvos által leigazolt tartósan beteg gyermek esetén a szakorvosi igazolás alapján szintén az 50 %-os támogatást kérheti a szülő.

Kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok 2015. évben

Korosztály	100%			50%		Összesen
	GYVK	Nevelt gyermek	Jövedelem	3 gyermekes	Tartós beteg	
0-3 évesek	0	0	2	0	0	2
3-6 évesek	87	8	20	13	0	128
6-14 évesek	278	19	0	37	4	338
14-18 évesek	0	0	0	1	0	1
összesen:	365	27	22	51	4	469

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról a Szociális Szolgáltató Központ szakmai beszámolója, a gyermekek napközbeni ellátásának módjáról a Napsugár Óvoda és Bölcsőde készített beszámolót az alábbiak szerint:

Polgári Szociális Központ Gyermekjóléti Szolgálat

Polgár városában a Gyermekjóléti Szolgálat a Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központjának intézményegységeként, a Családsegítő Szolgálathoz integrálva működött, s feladatát Polgár város közigazgatási területén végezte. A gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységként látta el munkáját. Feladatait az 1997.évi XXXI. törvényben meghatározottak alapján végezte.

A Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott ellátásra a településen élő minden gyermek jogosult. Feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése az elfogadott szakmai program alapján. Ennek értelmében folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét. Működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert, melyben az érintett intézmények, jelzőrendszeri tagok által veszélyeztetettnek ítélt gyermekek családjával felveszi a kapcsolatot, annak érdekében, hogy a veszélyeztetettséget megszüntessék.

A szociális munka eszközeivel, szociális szolgáltatások biztosításával igyekszik elkerülhetővé tenni a hatósági beavatkozásokat. Megteremti annak lehetőségét, hogy a szükséges hatósági intézkedéseket körültekintő előkészítő munka, alternatív megoldások kipróbálása után hozzák meg az illetékesek.

A szolgálat személyi és tárgyi feltételei

A gyermekjóléti szolgálatok személyi és tárgyi feltételeinek irányszámait és minimum normáit „A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.22.) NM. rendelet” szabályozza az 1. számú mellékletében.

A szolgálat személyi feltételei jelenleg megfelelnek a jogszabályi követelményeknek.

2015. december 31-én az alábbi személyi feltételekkel működött a Gyermekjóléti Szolgálat:

- 1 fő szakvizsgázott szociálpedagógus, aki a családgondozói feladatok mellett ellátta a szakmai irányítással kapcsolatos feladatokat is,
- 1 fő szociális munkás, aki családgondozói feladatok, valamint
- 1 fő szociálpedagógus, aki családgondozó gyakornoki feladatok ellátását végezte.

A gyermekjóléti Szolgálat szakmai munkáját segítette 1 fő pszichológus, aki 2 hetente 4 órában látta el a pszichológiai tanácsadást 2015. áprilisától – novemberéig. A tanácsadáson Polgár településen 16 fő vett részt összesen 49 alkalommal. A pszichológiai tanácsadásra egész évben folyamatos igény mutatkozott. Kihasználtsága 100%-os volt. Ügyfeink részéről a pszichológiai tanácsadásra való igény, emelkedő tendenciát mutat.

A korábbi évekhez viszonyítva tapasztaljuk, hogy sok esetben fordulnak a munkatársakhoz jogi segítségért, mely esetekben többnyire nem tudnak tanácsot adni, ugyanis intézményünkben jogi végzettségű szakember nem áll alkalmazásban. Ezen klienseket átirányították az ingyenes jogi tanácsadóhoz.

Tárgyi feltételek

Az épületben 1 dolgozószobában tartja ügyfélfogadását a Gyermekjóléti Szolgálat, ahol minden családgondozó munkavégzéséhez rendelkezésre áll internettel ellátott számítógép és egy közös nyomtató. A szolgálat saját használatú telefont és fax-készülékkel rendelkezik. A családgondozók mindegyikének saját íróasztala van, ahol fogadja a klienseket. A Gyermekjóléti Szolgálat tárgyi feltételeinek javítása megkezdődött, mely leginkább a munkavégzéshez szükséges technikai eszközöket érintette.

A kliensek anyagait, személyes dokumentációkat kulccsal zárható szekrényben tárolják. A Családsegítő Szolgálattal közös használatú interjúszoba és váró áll még rendelkezésre. A Szolgálat családgondozói számára nehézséget okoz a személyes segítő munka követelményeinek való megfelelés a kliensekkel végzett munka során, ezért igyekeznek az irodában egyszerre maximálisan két kliens ügyét intézni, egy harmadik klienssel való foglalkozáshoz, valamint egyéni esetkezelésre, segítő beszélgetésre a közös használatú interjú szobában van lehetőségük.

A Gyermekjóléti Szolgálat interjú szobája helyszínül szolgált a pszichológiai tanácsadásnak, valamint jelenleg is helyet biztosít a kapcsolattartások megvalósításához. Azon kapcsolattartások megvalósításához, mely a jelenleg nevelésben lévő – korábban gondozott – gyermekek és a vérszerinti szülők között valósul meg. A vérszerinti szülővel pedig a családgondozó a nevelésben lévő gyermekek hazagondozása érdekében áll kapcsolatban. A Szolgálatnál ezen fajta, illetve a felügyelt kapcsolattartások száma is emelkedő tendenciát mutat a korábbi évekhez képest.

A Szolgálatnál nyilvántartott és vezetett dokumentáció

- A Szolgálat egészére vonatkozó, a működést biztosító és engedélyező okiratok (alapító okirat, SZMSZ, éves költségvetés, munkaköri leírások, szakmai program) példányai intézményünkben megtalálhatóak.
- A Gyermekjóléti Szolgálat megalakulása óta eltelt időszakban készült beszámolók, statisztikák, előterjesztések, szakmai anyagok, konferenciák, rendezvények összefoglalói szintén rendelkezésre állnak a saját dolgozók és a hozzájuk érkező terepgyakornokok számára.
- A napi munka során vezetett dokumentációk:

- a.) A forgalmi napló a gyermekjóléti szolgálatot felkereső kliensek számát tükrözi.
 - b.) A gondozott gyermekekről nyilvántartást vezetnek a jogszabályban meghatározott módon (IX. számú adatlap)
 - c.) Minden gondozott gyermekről vezetik a jogszabályban előírt „Gyermekeink védelmében” elnevezésű dokumentációs és együttműködési rendszer adatlapjait (Törzslap, „GYSZ-1” – GYSZ-8” adatlapok). A családgondozók tapasztalataikról, családlátogatásaikról feljegyzéseket készítenek, valamint esetvezetésben rögzítik a családdal kapcsolatos információkat.
 - d.) Minden családgondozó családlátogatási naplót vezet, melyben a gondozott családoknál tett látogatásait rögzíti.
- 2012. július 01-től a szolgálat számára kötelező a Központi Elektronikus Nyilvántartás a Szolgáltatást Igénybevevőkről (KENYSZI) napi szintű használata, amely a kliensek TAJ alapú nyilvántartása. A rendszer web alapú, országos szintű. A szolgáltatást igénybe vevők (alap ellátott és védelembe vett gyermekek) személyes adatait tartalmazza, s szükséges napi szinten jelenteni az ellátottak létszámát.

A KSH évente kér statisztikai adatokat a Szolgálat működéséről. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának megkeresése alapján kimutatás készül a családon belüli erőszak problémakörben és a bűnelkövető kiskorú és fiatalkorú kliensekről.

Szakmai tevékenység

A Szolgálat nyitott intézmény, szolgáltatásai ingyenesek. A szolgálat keddi napokon nem tart ügyfélfogadást, ezeken a napokon a családgondozók az irodai háttérmunkát, illetve családlátogatást végeznek. Hetente egy nap (szerda) egész napos az ügyfélfogadás, ekkor a dolgozó szülők is felkereshetik a szolgálatot. Működése nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. Az együttműködés elvére épül, igyekezve ezzel megelőzni a hatósági intézkedést. A segítségnyújtás főbb formái között információnyújtás, tanácsadás, ügyintézés, segítő beszélgetés, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel.

A 15/1998. (IV.22.) NM rendelet 29. §. (1) bek. b) pontja értelmében a családgondozó részére - „a heti munkaidőkeretnek legalább a felét kötetlen munkaidő-beosztás keretében, a személyes segítő munka, illetve az adatgyűjtés helyszínen való elvégzése” - azaz a családlátogatás, családgondozás lehetősége biztosított. A családgondozók gondozást végeznek a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében. Munkamódszerük az egyéni esetkezelés, segítő beszélgetés és szabadidős programok szervezése.

Polgáron a gyermekjóléti szolgálat által ellátott családok száma: 38, ezen belül az ellátott gyermekek száma 96 fő. A szolgálat a nevelésbe vett, szakellátásban részesülő és az utógondozott gyermekekkel is foglalkozik, amely 2015. évben 29 gyermeket, 14 családot jelentett. 2015 évben összesen 125 gyermeket gondoztak, mely 52 családot érintett.

A szolgálat a tavalyi évben 5 szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozásában vett részt.

Alapellátásba és védelembe vett kiskorúak a településen, a veszélyeztetettség okai

A gyermekjóléti szolgáltatások igénybe vétele önkéntesen vagy hatósági kötelezettséggel lehetséges. A gyermekjóléti alapellátás az önkéntességre épül, a védelembe vétel a hatóság elrendelésére, kirendelt családgondozó közreműködésével történt.

Alapellátás keretében (a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, de a szülők önkéntesen vállalják az együttműködést a szolgálattal, és lépéseket tesznek a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében) 24 család 73 gyermekét láttak el.

Új alapellátásba vételre 2015. évben 30 gyermek esetében került sor, mely 15 családot érintett.

Az alapellátás keretében történő családgondozás leggyakoribb okai (Ezek az okok halmozottan fordulnak elő egy család esetében):

- anyagi (megélhetési)
 - szülő munkanélkülisége
 - háztartás jövedelme
- lakhatási problémák (túlszűfoeltság, infrastruktúra hiánya, pl.: víz, áram)
- tankötelezettség mulasztása (30 igazolatlan tanítási órát követően kerül sor alapellátásba vételre, 50 tanítási óránál pedig kötelező a védelembe vétel)
- iskolai magatartási problémák
- szabálysértés elkövetése

A védelembe vétel keretében pedig (a veszélyeztetettség fennáll, az együttműködésre a gyámhatóság kötelezi a szülőt, magatartási szabályokat állít a gyermek és a szülők részére, melyeket teljesíteni kell) 12 család 19 gyermekét gondozta a gyermekjóléti szolgálat.

A 14-17 éves korosztály esetében legmagasabb a védelembe vétel aránya. Oka leggyakrabban az 50 tanítási órát meghaladó igazolatlan hiányzás, mely esetben a védelembe vételi eljárás kötelező. Ezek a gyermekek zömében általános iskolai tanulók, túlkorosak, magatartási-beilleszkedési nehézséggel küzdenek, motiválatlanok. A 16. életévét betöltött, de még tanköteles gyermek nehezebben ösztönözhető a tanulmányok folytatására. Ezek a gyerekek gyakran dolgozni szeretnének, önálló kereset megszerzése a cél. Tekintettel arra, hogy általános iskolai tanulmányukat nem fejezték be, 4-5 befejezett osztállyal rendelkeznek, kizárólag közmunkaprogram keretében van lehetőségük elhelyezkedésre, s ezt leggyakrabban célként is megfogalmazzák.

Vannak olyan gyermekek, akik a HÍD programba bekerülnek, s lehetőségük van a 7-8. osztály és szakma megszerzésére, de család számára nehézséget jelent az utazás finanszírozása, a gyermek számára pedig a korán kelés. Ezek a gyermekek egy idő után a HÍD program által felkínált lehetőségekkel sem élnek, tanulmányaikat megszakítják.

Új védelembe vételre 18 gyermek esetében került sor, 9 családot érintett.

A védelembe vett gyermekek esetében a veszélyeztető okok (általában halmozottan jelennek meg a családban)

- családszerkezeti és kapcsolati problémák:
 - megromlott családi kapcsolat
 - megromlott szülő-gyermek kapcsolat
- Szülői elhanyagolás
 - gondozás, gondoskodás elhanyagolása
 - egészségügyi elhanyagolás
 - iskoláztatás elhanyagolás
 - nem megfelelő nevelési módszerek
 - érzelmi elhanyagolás
- szülői devianciák
 - a szülő italozik
 - a szülő bűnelkövető

Összesen 17 gyermek védelembe vétel melletti gondozása szűnt meg a múlt évben, mely 9 családot érintett. A megszűnés leggyakoribb okai: a fiatal betöltötte a 16. életévét és már nem tanköteles; más hatósági intézkedésre tett a családgondozó javaslatot (ideiglenes hatályú elhelyezés); területi illetékesség megváltozása.

A szakellátásba került, azaz ideiglenes hatállyal elhelyezett és nevelésbe vett gyermekek esetében a tényleges gondozási feladatok a szülőhöz kapcsolódnak, tehát a családgondozás azon problémák megoldását célozzák, amelyek miatt a gyermek kiemelésre került. A családgondozó a szülővel dolgozik, őt segíti, és figyelemmel kíséri a szakellátásban nevelkedő gyermek és a szülő kapcsolatának alakulását.

Tapasztalatok szerint az esetek kis százalékában sikeres a gyermek hazagondozása érdekében végzett segítő munka. A közös munkát nehezíti a bizalom elvesztése a szülő részéről, hisz az a családgondozó javasolta a gyermek kiemelését, aki későbbiekben a hazagondozásban segíti őt. A nevelésbe vett gyermekek száma: 29, és 4 gyermek ideiglenes hatállyal elhelyezett, gondozási tevékenységet tekintve ez összesen 16 családot érint. 6 gyermek esetében került sor családból való kiemelésre (3 családot érintett). Pozitívumként megemlítendő, hogy 3 gyermek már vissza is került a családjába, a probléma hatékony kezelése és természetesen a szülő megfelelő együttműködése miatt.

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy megfelelő, kölcsönös jó kapcsolat alakult ki a szakellátásban dolgozókkal, zökkenőmentes a gyermekek érdekében végzett információcsere. Együttműködésük eredményes, jó, szinte napi jellegű.

Mindezek felül tanácsadtként (velük eseti jelleggel került kapcsolatba a szolgálat, 1-2 alkalmas kapcsolattartást jelent) 79 család 103 gyerekével került kapcsolatba.

Ide tartoznak azok az esetek, amelyek gondozásba vételt nem igényelnek, azonban a probléma feltérképezése legalább egy vagy két alkalmas kapcsolatfelvételt jelent a családdal. Ezeknek az eseteknek a száma 2015-ben 68. Gyakran kéri fel a szolgálatot a jegyzői gyámhatóság gyermek elhelyezési per, gyermektartásdíj megállapítása iránti per során környezettanulmány elkészítésére, 2015. évben 13 alkalommal.

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységének száma (halmozott adat)

Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma (halmozott)	Ellátott gyermekek száma
Információnyújtás	182	93
Tanácsadás	103	153
Segítő beszélgetés	291	125
Hivatalos ügyekben való közreműködés	467	112
Családlátogatás	697	125
Közvetítés más szolgáltatásba	32	24
Első védelemben vételi tárgyaláson való részvétel	10	16
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvételek	nevelésbe vétel	5
	védelemben vétel	12
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	1	2
Esetkonferencia	10	16
Pszichológiai tanácsadás	49	16

A gondozott családok esetében a szakmai tevékenység, illetve az esetkezelések jellege nagyban megváltozott. Az utóbbi évben egyre több új keletű problémával találkoznak, melyek pszichésen nagyon megterhelőek. Egyre gyakrabban kerülnek klienskörükbe családon belüli bántalmazás alanyai, kábítószer fogyasztó kliensek, pszichiátriai problémákkal küzdő gyermekek és szülők. Így munkájuk során nem az információnyújtás az elsődleges feladatuk, hanem nagy szerepet kapott a segítő beszélgetés, tanácsadás. A gondozott családokkal a kapcsolattartás leginkább családlátogatás formájában valósul meg, amely 697 alkalmat jelentett.

Gyermekjóléti szolgálat megbeszéléseinek típusa és száma

A családgondozói munka folyamatos együttműködést, együttgondolkodást igényel valamennyi feladat, valamennyi gondozott család, hozzájuk forduló ügyfél vonatkozásában. Ez az együttműködés a tavalyi év folyamán is jellemezte tevékenységüket.

Az elmúlt években szoros, élő kapcsolatot alakítottak ki a jelzőrendszer tagjaival. A szolgálat folyamatosan kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival esetmegbeszélések, esetkonferenciák, szakmaközi megbeszélések formájában. Az esetmegbeszéléseken feltárják a veszélyeztetettséget előidéző okokat és ezek megoldására közösen tesznek javaslatot. Az elmúlt év során 10 alkalommal került sor esetkonferenciára az érintett szakemberek

részvételével, mely 16 gyermeket érintett. A gyermekjóléti szolgálat fontos feladata, az intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében. A gyermekjóléti szolgálat és az észlelő- és jelzőrendszeri tagok együttműködésének elősegítése illetve hatékonyabbá tétele érdekében szakmaközi megbeszéléseket tart. Az évfolyamán 5 alkalommal került sor a gyermekjóléti szolgálat és egy-egy szakma részvételével szakmaközi megbeszélésre.

A forgalmi adatokat tekintve, látható, hogy éves forgalmuk évről-évre növekedést mutat. Polgár lakossága egyre inkább megismeri tevékenységüket és sokan kérik segítségüket problémás ügyeik megoldásában.

2015. évben a gyermekjóléti szolgálat forgalmi adata

	2013.	2014.	2015.
Polgár	1593	1634	1982

A gyermekjóléti szolgálat tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint az ellátott gyermekek körében

<i>A Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége az ellátott gyermekek száma szerint</i> (ellátott gyermekek a fő probléma szerint)	2014. év	2015. év
anyagi (megélhetési, lakhatási, stb.)	29	35
Gyermeknevelési	20	18
gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	4	3
magatartászavar, teljesítményzavar	8	10
családi konfliktusok	11	15
szülők vagy a család életvitele	18	14
szülői elhanyagolás	8	10
családon belüli erőszak	0	2
fogyatékoság, retardáció	7	5
Szenvedélybetegség	11	13
Összesen :	116	125

A szolgálatnál a kezelt problémák nagyságrendjét tekintve a 2015. évben legnagyobb számban anyagi problémával 35 esetben találkoztak, valamint az elégtelen gyermeknevelés miatt 18 gyermekkel foglalkozott a gyermekjóléti szolgálat. Megjelennek problémaként a családi kapcsolatok díszfunkciói (anya-gyermek, párkapcsolati konfliktusok) 15 gyermek esetében, és a nem megfelelő szülői életvitel is 14 gyermek vonatkozásában.

Az anyagi nehézséggel küzdő családok részben a családtámogatási ellátásokból és szociális támogatásokból élő, hosszabb ideje munkanélküli szülős családok igényelnek fokozott odafigyelést a szolgálat részéről.

A családok életmódjából, a következtelen és elhanyagoló nevelésből adódon egyre több gyermeknél tapasztalható az agresszív magatartás, mely egy része a kielégítetlen szükségletekből (frusztráció), más része a média és a család által közvetített mintákból adódik.

A jelzőrendszerrel való együttműködés és az intézmény kapcsolatrendszere

A Szolgálat veszélyeztetettséget észlelő- és jelző rendszert működtet. A jelzőrendszer éves munkaterv alapján végzi tevékenységét, s évente egy alkalommal - február 28-ig - tanácskozást szervez, melyen értékeli tárgyévi tevékenységét és szükség szerint javaslatot fogalmaz meg a fenntartók felé a gyermekjóléti alapellátás fejlesztésére. A törvényi előírás kötelezővé teszi a szakmaközi megbeszélések összehívását is. Ezekben a találkozókön egy-egy meghatározott témakörben megbeszéljük szakmai tapasztalatainkat, illetve az aktuális problémákat.

Az esetek nagy része a szolgálatnál nem a család, gyermek önkéntes jelentkezésével indul, hanem a jelzőrendszer valamely tagja hívja fel a figyelmet arra, hogy a családban élő gyermek nem megfelelően nevelkedik.

A gyermekvédelmi rendszer egy hatékonyan működő jelzőrendszeren alapul, amelyben fontos szerepe van az oktatási intézményeknek, védőnőnek, házi gyermekorvosnak, akik a gyermek veszélyeztetettsége esetén jeleznek az illetékes Gyermekjóléti Szolgálatnak.

Az esetjelzések általános tendenciáit követve a szóbeli jelzések száma az eltelt időszakban továbbra is magas arányt mutatnak. A kollegák kiemelt figyelmet fordítanak a jelzések formai és tartalmi követelményeire. A fenti mutatók alapján továbbra is a hatósági illetve az oktatási-nevelési intézmények és védőnők felől érkeznek az írásos jelzések zömében. Az adatokból látható, hogy az állampolgárok is egyre gyakrabban élnek jelzési kötelezettségükkel Szolgálatunk felé.

2015. évben a közoktatási intézményektől a korábbi évekhez hasonlóan nagy számban érkezett jelzés. A nagyszámú igazolatlan iskolai hiányzás komoly feladatot jelentett a gyermekjóléti szolgálat számára.

A jelzőrendszeri tagoktól a szolgálathoz érkező esetjelzések alakulása

Jelzőrendszer tagjai	Jelzések száma 2013. évben	Jelzések száma 2014. évben	Jelzések száma 2015. évben
Védőnők	17	24	29
Háziorvos	1	0	0
Közoktatási intézmény	133	97	114
Rendőrség	14	11	17
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	-	5	3
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	30	19	25
Napközbeni kisgyermek ellátást nyújtók	10	4	4
Átmeneti gondozást biztosítók	0	0	2
Pártfogó felügyelet	8	3	3
Allampolgár	3	16	18
Összesen	216	179	215

Évről évre visszatérő gondot okoz a tankötelezettség elmulasztása. A védelembe vett és alapellátás keretében gondozott gyermekek veszélyeztettségének oka elsősorban az iskolai igazolatlan hiányzás, valamint magatartási, beilleszkedési zavarok és az ezzel szorosan összefüggő szülői elhanyagolás. Az iskoláztatási támogatás szüneteltetésére vonatkozó új szabályozás értelmében a gyermekjóléti szolgálat a családdal való együttműködés keretében, az 50 órát meg nem haladó iskolai mulasztás esetén alapellátás eszközeivel nyújt segítséget a család számára a mulasztás okainak feltérképezésében és a problémák megoldásában.

50 igazolatlan óra után az iskoláztatási támogatás felfüggesztésre kerül, a hatóság pedig védelembe vételi eljárást indít a 16. életév betöltését megelőzően. A 16. életévüket betöltött gyermekeknél védelembe vételre csak akkor kerül sor, ha attól eredmény várható.

A törvényi szabályozás (védelembe vétel, iskoláztatási támogatás felfüggesztés) és fokozott családgondozás hatására némi javulás mutatkozik az iskolába járási morál területén, de még mindig előfordulnak olyan tanulók, akik kötelezettségeiket időnként megszegik.

A notórius hiányzóknál viszont a fenti eszközök kevés javulást hoznak. Abban a családban, ahol nem érték a tanulás és a tudás, az eredmény is nehezebben mutatkozik.

Problémaként élik meg, az iskolai hiánnyal kapcsolatban tehetetlenségüket, melyre már korábban utaltak, azokkal a gyermekekkel, akik 16. életévüket betöltötték, de még a tanév végéig tankötelesek.

Legnagyobb probléma viszont az igazolt, ugyanakkor indokolatlan hiánnyak nagysága, mely már az alsó tagozatban is egyre gyakrabban jelen van. Az általános iskola tájékoztatása alapján 53 tanuló esetében (az I. félév végéig) az igazolt hiánny meghaladta a 100 órát, néhány tanuló esetében már a 200 órát is. Ezeknél a gyerekeknél a hiánny nem újkeletű, hisz a korábbi években is tapasztalható volt a hiánnyak magas aránya. A gyermekek után járó ellátások megtartásának feltétele, hogy a hiánny igazolt legyen. Az alsó tagozatos gyermekek maguk számolnak be tanítójuknak, hogy nem betegség miatt hiányoznak, igazolásuk azonban van a jelzett napokra. A szülő gyermeke lemaradásával, évisméltésével, hosszú távon az iskolai tanulmányok befejezésével nem törődik. Az iskola és a gyermekjóléti szolgálat a szülőt számon kérni nem tudja, hisz orvosi igazolással ezek a gyermekek rendelkeznek.

Továbbra is jelen vannak a deviáns viselkedésű gyermekek, ahol a háttérben gyakran a szülők elhanyagoló nevelése, agresszivitása, italozó életmódja áll. Különösen nagy a probléma ezeknél a gyerekeknél, mert a szülők sem következetesek, elvtelenül védik gyermekeiket, így a probléma kezelése komoly akadályokba ütközik.

További gondot jelentenek, a szülők életvezetési problémái, a gyermekekkel való kevés törődés és a helytelen nevelési attitűdök, kapcsolattartási problémák.

Kriminalisztikai mutatók

Megnevezés		Gyermekek száma		
		Nem volt gondozásban	Alapellátásban	Védelemben
Szabálysértés elkövetése	Gyermekkorú	0	3	0
	Fiatalkorú	1	1	1
	Összesen	1	4	1
Bűncselekmény elkövetése	Gyermekkorú	0	0	0
	Fiatalkorú	0	0	0
	Összesen	0	0	0
Összesen:		1	4	1

A gyermekek- fiatalkorúak körében leggyakrabban elkövetett szabálysértés a kis értékre elkövetett lopás volt. Bűncselekményt elkövető gyermekkorú és fiatalkorú 2015-évből nem került a gyermekjóléti szolgálat látókörébe.

A Gyermekjóléti Szolgálat által 2015. évben megrendezésre került szabadidős programok

A Gyermekjóléti Szolgálat nagy hangsúlyt fektet a prevencióra. Rendszeresen szervezik az ellátási területen élő gyermekek és fiatalok számára a hasznos szabadidő eltöltését segítő programokat: kézműves és prevenciós foglalkozásokat.

Évről-évről szervezik a jeles ünnepekhez kapcsolódó programokat. Pályázati forrásokból szeretnének minél hasznosabb, kreatívabb, értékközvetítő programokat megvalósítani.

A tavalyi évben már 3. alkalommal került megrendezésre a Családi nap elnevezésű városi szintű rendezvény, ahová színes és változatos programokkal várták a gyermekes családokat. A program sikerességét bizonyította a részt vevők magas száma.

Adományozás

Az adományozás a korábbi évekhez hasonlóan több szálon fut. Egyik ága a Magyar Élelmiszer Banktól kapott tartós élelmiszerek eljuttatása a város jogosult lakóihoz. Itt mindig elsőként látják el a több gyermeket nevelő, nehéz anyagi körülmények között élő családokat. Másik ága a lakosság által felajánlott adományok kiosztása. Nagyon sok ruhát és játékot juttatnak el azokhoz a családokhoz, ahol legnagyobb szükségét érzik. Az intézmény a tavalyi évben 8 főtől, illetve a Vöröskereszt helyi szervezetétől kapott ruha, játékadományt, melynek kiosztására 3 alkalommal került sor, melyből összesen 112 család részesült.

Önkéntes tevékenység, társadalmi tevékenység

A tavalyi évhez hasonlóan az intézmény elhivatottsággal bíró, önkéntességet vállaló munkatársaival téli adománygyűjtő akcióban vettek részt. E gyűjtés tartós élelmiszerek közvetítését alapozta meg, s kapcsolódott a karácsonyi ünnepekhez. Egy péntek délutáni és 2 egész napos elfoglaltsággal a polgári PENNY áruházban folytatott, tartós élelmiszergyűjtésen vettek részt a Katolikus Karitasszal, az Élelmiszerbank Egyesületéhez kapcsolódva. Az összegyűlt tartós élelmiszert a Családsegítő, és a Gyermekjóléti Szolgálat 42 gondozott családja között került kiosztásra a karácsonyi időszakban.

Éves célkitűzések

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a gyermekjóléti szolgálok számára kötelezően előírja az éves gyermekvédelmi tanácskozás megszervezését és az éves jelzőrendszeri intézkedési terv elkészítését az adott évre vonatkozóan.

A 2016. évi jelzőrendszeri intézkedési terv célkitűzéseiként az alábbiak kerültek meghatározásra:

- az indokolatlan igazolt és az igazolatlan hiányzások számának visszaszorítása.

A cél elérése érdekében végzett feladatként pedig megjelölésre kerültek:

- az esetmegbeszélések, valamint esetkonferenciák gyakoriságának növelése a jelzőrendszeri tagok aktív részvételével,
- a jelzőrendszeri tagok aktivizálása, valamint az inaktív tagok bevonása a jelzőrendszer működésébe.

A tapasztalatok alapján jellemző, hogy a családok egyre jobban kivonulnak a problémamegoldásból. A szülői érdektelenség időnként olyan helyzeteket eredményezett, ahol a gyermek érdekeit csak az iskola és a gyermekjóléti szolgálat képviseli. Olyan méreteket öltött az igazolt és az igazolatlan iskolai hiányzás, amit már az oktatási intézményen belül igen nehéz kezelni. Remélhetőleg a közös cselekvés, együttgondolkodás a jövőben visszaszorítja az ilyen típusú problémákat, de ehhez feltétlenül szükséges, hogy a jelzőrendszer minden érintett tagja partner legyen a jelzőrendszer hatékony működtetésében, az igazolatlan és az indokolatlan igazolt hiányzások visszaszorítása érdekében.

Napsugár Óvoda és Bölcsőde

A bölcsődék működését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998./IV.30./NM rendelet határozza meg.

A működés rendjét a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai módszertani levél (NRSZH, 2012.) valamint saját szakmai programunk szabályozza.

A bölcsőde gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formája a gyermekek életkorának megfelelően.

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Általános feltételek

A bölcsődébe beíratott és felvett gyerekek száma 2015/2016-ös nevelési évben 14 fő.

Így a bölcsőde kihasználtsága maximális.(„ A bölcsődei csoportban, ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel -, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.” 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet)

Gyermekek jogának védelme

A bölcsődei szolgáltatások biztosítása során tilos a hátrányos megkülönböztetés. Az ellátást igénybevevőt megilleti a személyes adatainak védelme, joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.

A bölcsőde különös figyelmet fordít a gyermeki, szülői jogok érvényesülésére, tájékoztatással, érdekképviseléssel. A gyermekek napközbeni ellátása keretében a bölcsődei ellátásban részesülők jogainak és érdekeinek érvényesítését elősegítő Érdekképviseleti Fórum működik bölcsődénkben. Az Érdekképviseleti Fórum tagjainak valamint a Gyermekjogi képviselőnek neve és elérhetősége a bölcsőde öltözőjében elhelyezett hirdető táblán olvasható.

Gyermekvédelmi adatok

Az 2015/2016-os nevelési évben bölcsődébe beíratott gyermekek között jelenleg egy olyan gyermek van, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

Általános tapasztalatként elmondható évente egy- két gyermek van, aki gyermekvédelmi kedvezményben részesül. A bölcsődébe járó gyermekek szülei dolgoznak (ez egyben a bölcsődei felvétel kritériuma is), de természetesen a gyermekek különböző anyagi háttérű családokból érkeznek.

A bölcsődei beszoktatást minden esetben családlátogatással kezdik, ahol lehetőségük van a gyermek családban elfoglalt helyének, lakáskörülményeinek megfigyelésére. A szülőkkel napi

kapcsolatban vannak a gyermekek érkezésekor és távozásakor, ilyenkor lehetőségük van a problémák megbeszélésére. Úgy gondolom a szülőkkel igen jó kapcsolatot sikerült kiépíteniük. Már a beszoktatás ideje alatt megfogadták és elfogadták tanácsaikat. A megtartott szülői értekezleten szinte teljes létszámban részt vettek. Ezek a szülői értekezletek általában egy nagy beszélgető körre alakultak át, ahol a szülők elmondják problémájukat és tanácsokat kértek tőlük és egymástól.

Minden gyermeknek van saját kisgyermeknevelője, ő az, aki fokozottan felelős a csoportjába járó 6-7 gyermekért, ő az a személy, aki az anyától megtanulja a gyermek otthoni szokásait, a vele kapcsolatos fontosabb teendőket. A nap nagy részében ő gondozza a gyermeket, eteti, öltözteti, lefekteti, ha igényli, szeretgeti, ölbe veszi, dúdolgat, mesél neki, megvigasztalja őt, ha bánatos, s bölcsődei tartózkodása végéig ő kíséri, segíti fejlődését. Ez a rendszer még nagyobb lehetőséget biztosít az egyéni bánásmódra és az esetleges problémák feltárására, észrevételére. A bölcsődét heti rendszerességgel látogatja a gyermekorvos, aki szükség esetén megvizsgálja a gyermekeket és tanácsokkal látja el a szülőket. Rendszeres kapcsolatot tartanak a védőnőkkel. Szükség esetén (gyermek veszélyeztetettsége) felveszik a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal.

4. Felügyeleti szervek által tett ellenőrzések megállapításainak bemutatása

Felügyeleti szervünk – a HBMKH Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya – 2015. évben nem tartott ellenőrzést.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Polgár Város Önkormányzata által elfogadott szociális szolgáltatástervezési koncepcióban az elsődleges célok között szerepel a szolgáltatások közelebb kerülése az ellátottakhoz, a gyermekjóléti intézmény jogszabály szerinti működésének biztosítása, valamint az önkormányzat feladatellátási kötelezettségének teljesítése. Feladatként határozza meg a koncepció a család- és gyermekvédelem fejlesztését, a tevékenység javítását és ésszerűsítését, valamint a családosi hajléktalanság kialakulásának megakadályozását.

Elsődleges rövidtávú célunk tehát, hogy a gyermekjóléti személyes gondoskodást nyújtó intézmény jogszabályok szerinti működését biztosítani tudjuk. A meglévő intézmény tárgyi feltételeit, biztonságos működését kell megteremteni ahhoz, hogy a gyermekvédelem fejlesztését érintő elképzeléseinket meg tudjuk valósítani.

6. Bűnmegelőzési Program

Településünkön a bűnmegelőzés érdekében összehangoltan végzi munkáját a rendőrség, a polgárőrség, a közterület-felügyelő és a településőrök. 2014. évben pályázati úton 32 térfelügyelő kamera felszerelésére került sor a város központi területein, melyek nagyban segítik a preventív munkát. Az önkormányzat által életre hívott Közbiztonsági Fórum negyedévenként ülésezik a fenti említett szereplők jelenlétével, és értékeli a tevékenységet, felhívják a figyelmet a konkrét problémákra, feladatokra. Településünk rendelkezik a képviselő-testület által elfogadott Bűnmegelőzési Programmal. A gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők számáról, és az általuk elkövetett bűncselekményekről a gyermekjóléti szolgálat beszámolója tartalmaz részletes adatokat.

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

A településünkön működő civil szervezetek és az önkormányzat közötti együttműködés kiegyensúlyozott. Az önkormányzat pályázati eljárás keretében anyagi támogatást nyújt a szervezeteknek. A gyermekvédelmi, gyermekjóléti munka során együttműködünk a helyi Vöröskereszttel, a Polgárőrséggel, a Polgári Nyugdíjasok Klubja Egyesülettel, a Polgár Városért Alapítvánnyal, a Polgár és Térsége Egészségügyéért alapítvánnyal, a Katolikus Karitasszal. Kialakult hagyomány a közös adománygyűjtés és osztás, a különböző jótékony rendezvényeken való közreműködés. Az együttműködés további előnye még az információáramlás és információcsere, amely ahhoz nyújt segítséget, hogy teljes rálátásunk legyen a hátrányos helyzetű, nehezen élő gyermekekre.

Összegzés

Polgár Város Önkormányzata a lehetőségekhez képest megteremti a pénzbeli és természetbeni ellátások költségvetési fedezetét, és a személyes gondoskodás egyes formáit is biztosítja az intézmények fenntartásával. A 3 éves korú gyermekek beóvodázása érdekében és a törvényi megfelelés miatt önkormányzatunk 2015. évben pályázatot nyújtott be az óvodai csoportbővítés érdekében, mely eredménytelen volt. Ebben az évben ismét pályázni kíván az önkormányzat a bölcsőde-óvodai férőhely bővítés érdekében, mely pályázat lehetőséget biztosít játszóudvar fejlesztésére, és bútorok, eszközök beszerzésére is. Ez évben – élve az újabb pályázati lehetőségekkel – a szociális és gyermekjóléti intézményrendszer komplex fejlesztése céljából nyújtottunk be pályázatot a megfelelő kormányzati szervekhez.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, a beszámolókat megtárgyalni, javaslataikkal ellátni és elfogadni szíveskedjenek.

Polgár, 2016. május 10.

Tisztelettel:

dr. Váliné Antal Mária
címzetes főjegyző

...../2016.(V.19.) sz. határozat

Polgár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról készített éves értékelést megtárgyalta, és elfogadja.

Felhívja a jegyzőt, hogy a tájékoztatót a Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának az előírt tájékoztatási kötelezettségre hivatkozással küldje meg.

Felelős: dr. Váliné Antal Mária címzetes főjegyző
Határidő: 2016. május 31.